

Vendégségben Sándor Jánoséknál

Horgonyt vetettek Szegeden?

Életükben valószínűleg több volt az olyan időszak, amikor ki itt élt és dolgozott, ki ott, és csak hétvégeken vagy két előadás közti időszakban találkoztak. Sándor János 1958-ban végzett a színművészeti főiskola rendezői szakán, Nádasdy Kálmán utolsó osztályában. Azt mondja, nem akart már a pályában színházi ember lenni. A rendezéshez akkor kapott kedvet, amikor az iskolában verseket mondott, költészeti műsorokat szerkesztett. Erre pedig azért került sor, mert a Sándor János költőtte verseket olvasván Beke Kata nevű iskolatársa és szigorú kritikusa azt tanácsolta neki, írás helyett inkább szavaljon vagy rendezzen. Miután elvégezte a főiskolát, megkezdődött a vándorút. Először a kaposvári színházhoz került, ahol szépreményű pályakezdői tervei helyett, hogy ő majd Shakespeare-t meg Shakespeare-t rendez, öt operettet kellett színpadra állítania. De nem vált kárára, akkor tanulta meg igazán a

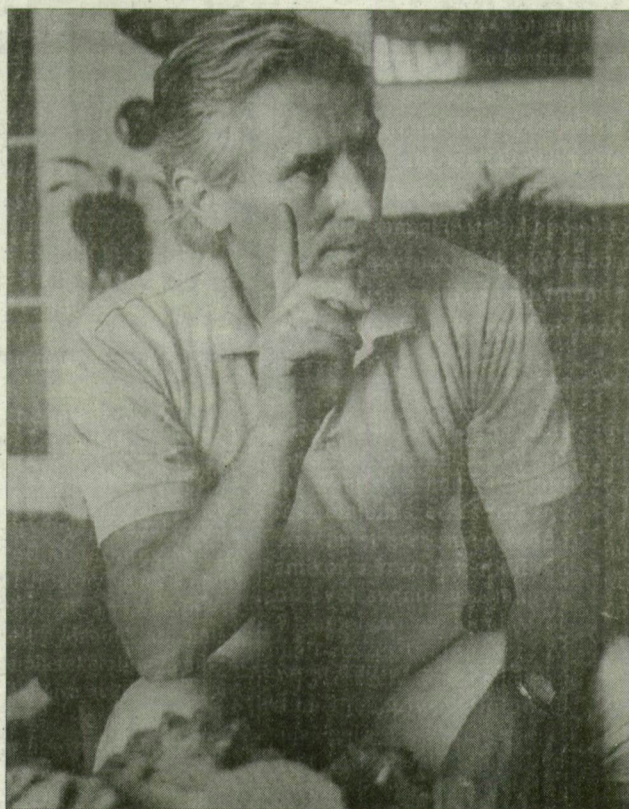
A „Hab” Sándor Jánoséknál tett látogatása kissé felemásra sikeredett, mert feleségének váratlanul el kellett érnie. Így elsőre be kellett érnie a rendezővel. Később szerencsére megérkezett a két gyermek, Attila és Emese, valamint az unokák, Gyszi és Eszter. Végül Barát Ibolya balett-táncost is sikerült elcsípnie az iskolában, ahol tanít, két táncóra közti szünetben.

szakma alapjait. Kaposvár után Szeged volt a következő állomás, Bozók István hívására. Itt ismerkedett meg feleségével, Ibolyával. Aki viszont már szinte a pályában balett-táncosnőnek készült. Kilenc évesen kezdett el táncolni, 1963-ban végezte el a balettintézetet. Ezután került Szegedre. János a szegedi két éve alatt operát rendezett, életében először musicalt, és Fejes Endre Rozsdametóját, amit a régi közönség

még ma is emleget. Majd megkezdődött a „cigányélet”, Jánost főrendezőnek hívták Kaposvárra, természetesen ment, ott viszont nem volt sem balett, sem operatagozat, ahol Ibolya táncolhatott volna, és nem volt Békéscsabán sem, ahova János Kaposvár után került. Ibolya az Állami Népi Együttesnél táncolt, majd kis időre „összefutottak” Debrecenben, innen viszont János Kecskemétre szerződött. 1982-ben horgonyoztak le végleg és közösen Szegeden, amikor János a prózai tagozat vezetője lett. Azóta itt élnek, bár történt közben egy s más. János távozott a prózai tagozat vezetői székéből, és rendezőként maradt a színháznál, Ibolya szakmai nyugdíjba kérte magát, és a Hunyadi János iskolában tanít.

K. G.

Nizza és Gyugy közt

Sándor Jánost éppen csak elcsíptük Szegeden. Már csomagolt.

– *Amikor ez a cikk megjelenik, már Nizzában leszel. Nem is első alkalommal.*

– A dolog a Hegedűs a háztetőnnel kezdődött. 1986-ban itt vendégeskedett egy francia delegáció, köztük a nizzai színház igazgatója. Megnézték az előadást, 88-ban már kint játszottuk Nizzában. Engem pedig meghívott 1991-ben a Mozart-bicentenáriusra Cossi Fan Tutte-t rendezni. Most pedig a Rossini évfordulóra megyek ki az Egy olasz nő Algírban-t rendezni.

– *Gondolom, szeretsz kint dolgozni.*

– Igen. Szeretek operát rendezni, itthon pedig utoljára 1977-ben nyílt rá módom. És Franciaországban rendezni valódi megmérettetés, mert csakis akkor hívják vissza az embert, ha igazán sikerre vitte az előadást. A farkastörvények miatt ugyanis ott vagy siker van, vagy bukás, közte semmi. És van Nizzában a Virágpiac mellett egy hely, ahol csodálatos borokat mérnek a világ minden tájáról. Mindig oda vezet az első utam.

– *És a Gyugy Gyöngye, amit Sándor János palackozott?*

– Minőségi száraz fehér bor, amihez a gyugyi kertünkben termett a szőlő. Gyugyot Ibolya találta 1979-ben, egy gyönyörű kis falu 9 kilométerre Balatonboglártól, vettünk egy parasztházat 46 ezer forintért. Azóta az a menedékünk, kalákában felújítottuk és kibővítettük a házat. Az egész család nagyon szereti, a fiammal régiségeket gyűjtünk, bronzkori edényeket és érméket is találtunk. Éppen most szervezek egy falumúzeumot.

tük a házat. Az egész család nagyon szereti, a fiammal régiségeket gyűjtünk, bronzkori edényeket és érméket is találtunk. Éppen most szervezek egy falumúzeumot.

– *A polcok is tele vannak történettudományi könyvekkel. Ennyire szereted történelmet?*

– Nagyon. A történelemnél ugyanis nincs nagyobb színház.

– *Színház. Annak idején, amikor leváltottak a prózai tagozat éléről az volt az első számú vádpont, hogy közönségszínházat csinál, és ez a szakmai színvonal rovására megy. Most pedig te rendezed a stúdióelőadásokat; Lorca, mai magyar opera, Baka István Korinthuszi menyasszonya – nem kifejezetten közönségszínház.*

– Nekem akkor is, azóta is az a meggyőződés, hogy egy ilyen egyszínház városban először 180 ezer embernek kell színházat csinálni, és csak azután jöhetnek a kevesek érdeklődésére számot tartó kísérletek. Azt pedig döntse el mindenki maga, hogy a leváltásom évében bemutatott Oszlopos Simeon, Hamlet, Orrszarvú, Diszvacsozta egy temetkezési vállalatnál mennyire közönségjajhász. Éppen azért nem mentem el a színházról azóta sem, mert úgy érzem, sem emberileg, sem szakmailag nem tettem semmit, ami miatt el kellene mennem.

Keczer Gabriella

„Rohantunk, néniztünk”

– Úgy csináltok, mint egy cica, utána meg úgy, mint egy kutya – instruálja a gyerekeket Barát Ibolya a Hunyadi János iskolában, ahol három osztálynak tanít táncot. Járkál a gyerekek között, bemutatja a figurákat, kiegyenesíti a hátakat. A balettintézetben elvégezte a balettmesteri szakot, azt mondja, szeret tanítani.

– *Két gyereked közül egyik sem táncol. Nem próbáltad őket is tanítani?*

– Próbáltam, de nem volt hozzá kedvük. A fiamtól azóta kaptam már szemrehányást, hogy jobban kellett volna erőltetnem mert sajnálja, hogy nem táncol. De én soha semmit nem erőltetek nekik, úgy gondolom, ők tudják a legjobban, mit akarnak. A fiam

viszont szigorú kritikusom, jó szeme van a színházhoz. Előfordult, hogy azzal fenyegetőztem, ha tovább kritizál, kitiltom a színházból. Erre persze soha nem került sor.

– *Nem lehetett könnyű ilyen vándoréletmód mellett, balettáncosként két gyereket felnevelni úgy, hogy a férjed is színházi.*

– Nem volt könnyű,

mindig rohantunk, néniztünk, próbáltam mindenütt megfelelni. De soha nem éreztem úgy, hogy olyan karrier állna előttem, amiért érdemes lenne érte feláldoznom a családi életemet.

– *János azonnal rendelkezni kezdett, amint odaértünk hozzátok. Otthon is rendező?*

– Ajaj! Mindig mindent pontosan meg akar rendezni előre. Én ennek épp az ellenkezője vagyok, ahogy lesz, úgy lesz. Gyakran mondjuk neki: ne rendezd agyon. Mégis, azt hiszem, jó, hogy különbözöket vagyunk, hogy kiegészítjük egymást, mert különben szétesne az életünk.

– *Milyen János premier előtt?*

– Nagyon ideges, olyankor jobb, ha meg sem szólalunk otthon.

Kérdeztem volna főzésről, effélékről, de tömören elintézte.

– Utálok főzni, csak azért csinálom, mert muszáj. János ugyanis mindössze két dolgot tud előállítani: rakott krumplit és tejbegrízt. Ez utóbbit is csak a gyerekek miatt tanulta meg.

Keczer

Emese és Attila

Attilát (19), Sándor János kisebbik gyermekét is megfertőzte a színház: aprilisban felvételizett a színművészeti főiskola második szakára, de a második rostan kiesett.

– Azt mondták rólam, hogy kiforrotlan vagyok – így a fiú, akit sem ez a kudarc, sem a következő nem tudott letörni. Ugyanis ezt követően a JATE magyar-földrajz szakára se sikerült bejutnia. Jelenleg – egy pófelvételinek köszönhetően – a tanárképző főiskolán elsős, magyar-művelődés-szervezés szakon. Nővére, Emese (24) ugyanott, levezetők végzi a szervező-

ügyintéző szakot, tudniillik főállásban anya – Gyszi (4) és Eszter (2) édesanyja.

– *Milyen testvérek voltak?*

– Nagy köztünk a korkülönbség, öt és fél év – válszolja Emese –, ezért csak később kezdtünk el közeledni egymáshoz. Attilát többször lentfelejtettem a játszótéren. Most nagyon jóban vagyunk, Attila imádja a gyerekeimet, és büszke arra, hogy sokszor őt nézik az apjuknak.

Ülünk a Tisza Lajos körüti háromszobás önkormányzati bérlakás „gyerekszobájában”, Attila

matchbox-birodalmában. Itt pár éve még minden másféleképp nézett ki, amikor két gyerek osztozott a lakáson. Emese különben a Csongrádi sugárút végén, lakótelepi lakásban él férjével.

– *Milyen pályán szeretnél dolgozni?* – kérdezem Attilát.

– Még nincs határozott elképzelésem. A gyugyi nyaraknak köszönhetően azonban megszerettem a falusi életet, és lehet, hogy vidékre megyek dolgozni. Imádom a csöndet, délelőttként például gyakran ki-megyek az erdőbe, leülök, elgondolkodom...

Emese a Széchenyiben

testnevelés szakon érettségizett, atlétizált. Mellesleg törékeny alkatán ez látszik a legkevésbé. Egy balettost inkább kinézne belőle az ember... Attila cselgáncsozott, de abbahagyta. A tanulás mellett most végképp nincs rá ideje.

– *Éreztétek-e gyerekkorotokban, hogy minden a színház körül forgott?*

– Igen, de ugyanakkor a szüleinknek nagyon fontosak voltunk. Szeretném a gyerekeimet én is úgy nevelni, mint anyuék bennünket – mondja a végszót Emese.

Fekete Klára